

**ARBETARSKYDDSTYRELSENS
FÖRFATTNINGSSAMLING**

AFS 1985:18

Utkom från trycket
den 11 februari 1986

FRISÖRARBETE

Utfärdad den 19 december 1985

FRISÖRARBETE

Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om frisörarbete samt kommentarer

Utfärdad den 19 december 1985

Arbetskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om frisörarbete

Utfärdad den 19 december 1985

Arbetskyddsstyrelsen meddelar med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) följande föreskrifter

1 § Dessa föreskrifter gäller arbete med schamponering, klippning, rakning, lockning, sprayning, färgning och liknande av hår, skägg, ögonbryn, ögonfransar, peruker eller postischer (frisörarbete)

2 § Lokal som är särskilt avsedd för frisörarbete (frisersalong) skall vara utformad och inredd med hänsyn till arten och omfattningen av den verksamhet som bedrivs och det antal personer som arbetar där

3 § Under behandling i frisersalong skall kunden vara placerad i kundstol som lätt kan ställas in i höjddled och vridas så att frisören får lämplig arbetsställning. Vid stolen skall finnas tillräckligt utrymme. För arbete som kan utföras sittande eller halvsittande skall finnas tillgång till frisörstol .

4 § Handverktyg och övrig utrustning skall vara lätt och bekväm att använda. Risken för nickelallergier skall beaktas vid val av verktyg.

Utrustning som används vid hårfärgning skall så långt möjligt vara utformad så att den som arbetar inte kommer i hudkontakt med hårfärgningsmedel. Sådan utrustning skall efter användningen rengöras eller kasseras.

5 § Noggrann personlig hygien skall iakttas. Flytande handtvättmedel, handdukar för engångsbruk samt oparfymerad och fuktighetsbevarande handkräm skall finnas tillgängliga.

6 § Vid arbete med hårfärgningsmedel, permanentvätska, neutraliseringsvätska, blekningsmedel, lösningsmedel och liknande skall skyddshandskar och där det behövs skyddsförkläde eller liknande plagg användas. Skyddshandskar skall vara av engångstyp vid arbete med hårfärgningsmedel och bör vara det även vid andra arbeten.

7 § Arbetstagare skall informeras om risker i arbetsmiljön vid frisörarbete. Särskilt skall informeras om användning av kundstol och frisörstol samt om riskerna med olämplig arbetsställning och hantering av farliga ämnen .

Om farliga ämnen finns särskilda bestämmelser i arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1985:17).

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 1986. Samtidigt upphävs arbetarskyddsstyrelsens anvisningar om frisörarbete (nr 115).

Kommentarer till kungörelsen med föreskrifter om frisörarbete

Allmänt

Undersökningar inom frisörbranschen visar att felaktiga arbetsställningar och liknande utgör ett dominerande arbetsmiljöproblem för såväl dam- som herrfrisörer. Även ventilation, temperatur, belysning, hygieniska förhållanden och olycksfallsrisker innebär problem.

Ett stort problem är risken för påverkan av kemiska preparat, såsom permanentvätskor, sprayer, hårschampo, hårfärgningsmedel, neutraliseringsvätskor, blekmedel, lägningsvätskor m m.

Kemiska preparat kan orsaka bl a eksem, besvär i andningsvägarna och huvudvärk. Nickel i redskap kan framkalla allergiskt eksem. Hos nybörjare inom yrket är eksem vanligt framför allt på grund av mycket schamponeringsarbete. Det är viktigt att se till att ingen arbetstagare enbart sysslar med "våta" arbeten hela dagarna.

Socialstyrelsen har i SOSFS (M) 1981:89 utfärdat förbud mot saluhållande och användning av vissa ämnen i kosmetiskt eller hygieniskt medel t ex hårfärgningsmedel. Det kan dock inte uteslutas att andra farliga ämnen med t ex cancerframkallande eller allergiframkallande effekt kan förekomma i hårfärgningsmedel.

Särskilda regler för minderåriga arbetstagare och elever finns i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om anlitande av minderåriga i arbetslivet (AFS 1980:13).

Kommentarer till vissa paragrafer

Till 1 § Vid frisörarbete som bedrivs utanför frisersalong gäller bestämmelserna i 4-7 §. Det kan t ex gälla hårvård av gamla och sjuka som har svårt att ta sig till en frisersalong. Det är viktigt att arbetet även i dessa fall planeras och ordnas så att frisörarbetet kan utföras på betryggande sätt.

Till 2 §

Rumshöjd

För frisersalong med några få arbetstagare kan i regel rumshöjden 2,4 m vara tillräcklig. Detsamma gäller även större frisersalong där ventilationen kan ordnas på tillfredsställande sätt. I större frisersalonger är dock ofta 2,7 m en lämplig rumshöjd.

Belysning

Det kan vara lämpligt att välja ljusa färger till väggar, golv och tak i frisersalong. Stora kontraster mellan mörka och ljusa färger tröttar ögonen.

Vid frisörarbete är det i allmänhet lämpligt med en allmänbelysning av minst 200 lux och en belysning på synobjektet av minst 500 lux. Med stigande ålder ökar kravet på belysningsstyrka och anpassning av ljusförhållandena.

Vid placering av belysningsarmatur är det viktigt att beakta risken för indirekt bländning, exempelvis från väggspeglar. Det kan vara olämpligt att placera väggarmatur vid sidan av väggspegel. Ur värmebelastningssynpunkt kan lysrör ofta vara att föredra som belysningsarmatur framför glödlampor. Belysningen behöver kunna återge färger på ett riktigt sätt. Lysrör har ofta sådana egenskaper.

Golv

Ett golvmaterial som ger lagom svikt liksom bekväma arbetsskor med lagom klackhöjd och sviktande sula kan minska påfrestningen på fötter, ben och rygg. På stålslipad betong kan exempelvis en plastmatta med svetsade fogar och halvmjuk undersida vara lämplig. Ur hygienisk synpunkt behöver golvet vara lätt att göra rent varför textilmattor är olämpliga.

Ventilation

Allmänventilation kan ofta vara tillräcklig i frisersalong. Då kemiska preparat hanteras kan högre luftflöden, punktutsug eller dragskåp behövas för att gränsvärdena enligt styrelsens föreskrifter om hygieniska gränsvärden (AFS 1984:5) inte skall överskridas. Även i frisersalong där rökning är tillåten kan behövas större luftflöden.

Om bl a punktutsug finns bestämmelser i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11)

Arbetarskyddsstyrelsen och socialstyrelsen har givit ut allmänna råd om begränsning av tobaksrökning i lokaler av gemensamhetskaraktär (AFS 1983:10).

Drag är ofta ett problem i frisersalonger. Speciellt kan drag från entrén vara besvärande. Vindfång eller annat skydd mot drag kan då behövas.

Personalutrymmen och städutrymmen

Det är i regel inte lämpligt att upplåta personaltoalett till allmänheten. I frisersalong behövs därför normalt särskild kundtoalett.

Regler om personalutrymmen finns i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om personalutrymmen (AFS 1984:10).

Städutrymmen i frisersalong behöver ha sådan storlek och utformning att städmaterial och lämpligt sopkärl med lock kan förvaras utan olägenheter.

Till 3 § Vid vissa arbeten t ex schamponering och skägglippning kan kundstolen också behöva fällas bakåt.

För att frisören skall ha tillräckligt arbetsutrymme behövs i allmänhet ett fritt avstånd av minst 110 cm mellan kundstolarna och minst 70 cm mellan kundstol och vägg. Vid schamponering kan ett mindre fritt avstånd mellan kundstolarna vara tillräckligt. Det är dock viktigt att

schamponeringsplatsen är utformad så att frisören kan komma nära kunden i lämplig arbetsställning.

Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetsställningar och arbetsrörelser (AFS 1983:6) behandlar arbetsställningar, arbetsrörelser och fysisk belastning.

Till 4 § Utformning av handverktyg behandlas i arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetsställningar och arbetsrörelser (AFS 1983:6).

Exempel på utrustning som kan innehålla nickel är saxar, clips och rullar. Särskilt viktigt är att undvika nickel i utrustning som används ofta. Saxar med plastbeslag utgör exempel på utrustning med lämpligt utförande. Rostfritt stål innehåller nickel men ger i allmänhet inte upphov till nickeleksem .

Till 5 § Det är olämpligt att bära ringar, armband, armbandsur och liknande under arbetet eftersom kemiska preparat kan bli kvar under dem och påverka huden.

Riskerna för och åtgärder mot olika slag av smitta, särskilt gulsotssmitta, behandlas i Råd och anvisningar nr 42 från socialstyrelsen. I dessa sägs bl a "Under arbetet skall personalen vara iförd rena, endast för arbetet avsedda dräkter, som är lätta att rengöra".

Socialstyrelsen har även gett ut en informationsbroschyr om hur man hindrar spridning av huvudlöss.

Till 6 § För att hindra uppkomst av eksem och andra hudskador är det viktigt att den personliga skyddsutrustningen används.

Allmänna regler om personlig skyddsutrustning finns i styrelsens allmänna föreskrifter om personlig skyddsutrustning (AFS 1982:13).

Det är viktigt att skyddshandskar

- tillhandahålls arbetstagarna i olika storlekar
- har smalt skaft som skyddar handlederna väl
- är av material som är motståndskraftigt och skyddar mot aktuella ämnen eller produkter.

Arbetskyddsfonden har givit ut broschyren "Väl rätt kemikalieskyddshandske". Den kan rekvireras kostnadsfritt från arbetskyddsfonden.

Skyddsförkläde eller liknande som kommit i kontakt med hårfärgningsmedel kan omedelbart efter arbetet behöva tas undan för tvätt eller kasseras.

Det är viktigt att skyddshandskar av engångstyp inte används mer än en gång .

Till 7 § I arbetskyddsstyrelsens föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1985:17) finns bland annat bestämmelser om hur man genom planering av arbetet, produktval, hantering och förebyggande åtgärder motverkar att farligt ämne orsakar ohälsa eller olycksfall.

Vid frisörarbete behöver t ex hårfärgningsmedel hanteras så att damm eller dimma inte uppkommer.

Det är även viktigt att inte i onödan använda organiska lösningsmedel t ex vid rengöring av peruker eller postischer. Vid sådana arbeten är det i regel tillräckligt att använda vatten och schampo.

Om förebyggande åtgärder mot damm eller dimma samt om hygieniska gränsvärden finns särskilda bestämmelser i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11) och hygieniska gränsvärden (AFS 1984:5).

Andra aktuella regler m m

Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS)

Åtgärder mot luftföroreningar till förebyggande av ohälsa (AFS 1980:11)

Anlitande av minderåriga i arbetslivet (AFS 1980:13)

Allmänna föreskrifter om personlig skyddsutrustning (AFS 1982:13)

Arbetsställningar och arbetsrörelser (AFS 1983:6)

Allmänna råd om begränsning av tobaksrökning i lokaler av gemensamhetskaraktär (AFS 1983:10)

Hygieniska gränsvärden (AFS 1984:5)

Personalutrymmen (AFS 1984:10)

Farliga ämnen (AFS 1985:17)

Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS)

Socialstyrelsens föreskrifter om förbud mot vissa ämnen i kosmetiskt eller hygieniskt medel (SOSFS (M) 1981:89)

Socialstyrelsens kungörelse om ändring i styrelsens råd och anvisningar om hygien i frisörsalong och annan lokal för hygienisk behandling (SOSFS 1983:13)

Råd och anvisningar m m från socialstyrelsen

Råd och anvisningar från socialstyrelsen nr 42/1974, "Hygien i frisersalong och annan lokal för hygienisk behandling".

Information till frisörer om huvudlöss, Socialstyrelsen 1981.